

System obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Polsce

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 20.04.2020 r.].
- Źródło: *Prywatyzacja emerytur kończy się katastrofą*, dostępny w internecie: kulturaliberalna.pl [dostęp 4.12.2019 r.].
- Źródło: Karolina Nowakowska, *O co chodzi ze zniesieniem trzydziestokrotności? Wszystko, co musisz wiedzieć*, 19.11.2019 r., dostępny w internecie: praca.gazetaprawna.pl [dostęp 4.12.2019 r.].

- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl.
- Źródło: *Zbliża się wielka reforma emerytalna PiS. Oto, co trzeba wiedzieć o likwidacji OFE*, 28.12.2019 r., dostępny w internecie: businessinsider.com.pl [dostęp 20.04.2020 r.].

System obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Polsce

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Jedną z podstawowych funkcji współczesnego państwa jest funkcja socjalna. Realizuje się ona poprzez rozmaite działania na rzecz zabezpieczenia społecznego mieszkańców. Od dziesięcioleci toczą się spory polityczne o dopuszczalny zakres aktywności państwa w tym obszarze. Często stoi za nimi fundamentalny konflikt o charakter wspólnoty politycznej. Czy powinna ona otaczać opieką osoby niezdolne do pracy? Czy też do samych obywateli powinna należeć troska o ich los?

O aktywności socjalnej państwa mówi również polska konstytucja:

“ ***Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.***

Art. 67.

1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.

2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i niemający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.

Źródło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., dostępny w internecie: sejm.gov.pl.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz podstawowe zasady systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce.
- Wymienisz składki ubezpieczeniowe oraz przeanalizujesz zasady ich ustalania.
- Przeanalizujesz rodzaje ubezpieczeń społecznych.

Przeczytaj

Ubezpieczenia społeczne

Ubezpieczenia społeczne mają na celu zapewnienie [bezpieczeństwa socjalnego](#) osobom, które z przyczyn od nich niezależnych nie mogą uzyskiwać dochodów z własnej pracy. Mają one charakter powszechny i poza szczególnymi wyjątkami obejmują wszystkich pracowników. Są także obowiązkowe – nie ma możliwości odstąpienia od nich, odmowa płacenia składek jest zaś złamaniem prawa. Inaczej niż w przypadku podatków, wywiązywanie się ze zobowiązań finansowych tego rodzaju daje obywatelom, po spełnieniu określonych warunków, prawo do świadczeń. Składki na ubezpieczenia społeczne ustalane są proporcjonalnie do poziomu wynagrodzeń ubezpieczonych. Zasada proporcjonalności dotyczy także wypłacanych świadczeń – wysokość emerytur, rent oraz zasiłków uzależniona jest od wkładu pracy. Wypłatę świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych gwarantuje państwo.

Logo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Źródło: domena publiczna.

Zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych realizują w Polsce [Zakład Ubezpieczeń Społecznych \(ZUS\)](#) oraz [Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego \(KRUS\)](#). Obie te instytucje funkcjonują na podstawie ustaw, a nadzór nad nimi sprawuje Rada Ministrów. ZUS i KRUS pobierają składki na ubezpieczenia społeczne, które co do zasady ustalane są jako odsetek uzyskiwanych przez pracowników przychodów. Składki obciążają

pracowników oraz pracodawców.

Ubezpieczenie emerytalne

Składka wynosi 19,52% przychodu i płacona jest po połowie przez pracodawcę oraz przez [ubezpieczonego](#) pracownika. Odprowadzane w ten sposób środki trafiają na indywidualne konto w ZUS, gdzie każdego roku są waloryzowane. W przypadku niektórych osób ubezpieczonych niewielka część składki (2,92% przychodu) trafia do Otwartych Funduszy Inwestycyjnych (OFE), które zgromadzone w ten sposób kapitał inwestują na rynku papierów wartościowych. Po osiągnięciu wieku emerytalnego (65 lat dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet) osoba ubezpieczona nabywa prawo do emerytury, która wypłacana jest dożywotnio. Obowiązujący w Polsce system opiera się na tzw. zdefiniowanej składce. Oznacza to, że wysokość comiesięcznej emerytury uzależniona jest od wysokości środków zgromadzonych na indywidualnym koncie w ZUS oraz na rachunku OFE. Państwo ustala

jednak minimalną wysokość emerytury. Przyznawana jest ona każdemu emerytowi, który spełnia ustawowe warunki dotyczące czasu ubezpieczenia, niezależnie od zgromadzonego przez lata kapitału. Emerytury wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczenie rentowe

Składka wynosi 8% przychodu. 6,5% opłaca pracodawca, a 1,5% pracownik. Ubezpieczenie gwarantuje świadczenia pieniężne związane z utratą zdrowia lub życia. Jest to przede wszystkim renta wypłacana osobie, która na skutek choroby stała się niezdolna do pracy. Może to być również renta szkoleniowa przyznawana na przekwalifikowanie zawodowe ubezpieczonego, który ze względu na stan zdrowia nie może pracować w dotychczasowym zawodzie. W ramach tego samego ubezpieczenia wypłacane są ponadto renty rodzinne (po śmierci ubezpieczonego), dodatki pielęgnacyjne (po ukończeniu 75 lat lub w przypadku niezdolności do samodzielnej egzystencji) oraz zasiłki pogrzebowe (dla osoby, która pokryła koszty pogrzebu ubezpieczonego). Świadczenia wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa – tzw. ubezpieczenie chorobowe

Składka wynosi 2,45% przychodu i obciąża wyłącznie pracownika. Ubezpieczenie daje prawo do zasiłku chorobowego, czyli świadczenia wypłacanego osobie zatrudnionej, pozostającej na zwolnieniu lekarskim. Zgodnie z polskim prawem pracownikowi przejściowo niezdolnemu do pracy z powodu choroby pracodawca z własnych zasobów wypłaca przez pierwsze 33 dni nieobecności (14 dni w przypadku osób, które mają więcej niż 50 lat) wynagrodzenie chorobowe. Wynosi ono od 80% do 100% wysokości wynagrodzenia za pracę. W kolejnych dniach pracownik pozostający na zwolnieniu lekarskim otrzymuje zasiłek chorobowy finansowany już przez ZUS (jego wysokość wynosi od 70% do 100% kwoty wynagrodzenia). Wypłacany jest on albo przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, albo w przypadku dużych zakładów pracy przez samego pracodawcę, ale ze środków ZUS. To samo ubezpieczenie daje ponadto prawo do pobierania zasiłku macierzyńskiego (na wychowanie dziecka) oraz zasiłku opiekuńczego (z tytułu opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny).

Ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – tzw. ubezpieczenie wypadkowe

Składka zależy od wielkości zakładu pracy oraz profilu jego działalności (w przypadku małych przedsiębiorstw ustalona jest ryczałtowo na poziomie 1,67%) i jest w całości opłacana przez pracodawcę. Dzięki temu ubezpieczeniu pracownicy mają prawo do świadczeń w przypadku utraty zdolności do pracy – w wyniku wypadku przy pracy lub na

skutek choroby zawodowej. Takimi świadczeniami mogą być zasiłki chorobowe i świadczenia rehabilitacyjne.

Ubezpieczenia społeczne dla rolników

Poza powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych znajdują się rolnicy oraz ich rodziny. Choć mają prawo do analogicznych świadczeń co inne grupy zawodowe, płacą składki według odrębnych zasad. Ich ubezpieczycielem nie jest ZUS, ale funkcjonująca niezależnie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

W ramach systemu KRUS rolnicy podlegają dwóm obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: (1) emerytalno-rentowemu oraz (2) wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu. Wysokość składki za to pierwsze uzależniona jest od powierzchni gospodarstwa rolnego, a także od tego, czy rolnik prowadzi dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą. W 2019 roku wynosiła ona miesięcznie od 94 zł do 545 zł. Składka z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego jest zryczałtowana i wynosi 42 zł miesięcznie.

Ze względu na niskie składki oraz bardzo dużą liczbę świadczeniobiorców w relacji do liczby [płatników składek](#) KRUS tylko niewielką część świadczeń finansuje ze zgromadzonych wpłat rolników. Fundusz ten w ok. 90% jest subwencionowany z budżetu państwa.

Słownik

bezpieczeństwo socjalne

poczucie zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych; wolność od niedostatku

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS)

państwowy fundusz, który realizuje zadania z zakresu ubezpieczeń emerytalnych, rentowych, chorobowych i wypadkowych

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)

instytucja państwowa, która realizuje zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych rolników

płatnik składek

podmiot, który zobowiązany jest odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne, najczęściej jest to pracodawca

ubezpieczony

osoba fizyczna, która podlega ubezpieczeniom społecznym

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)

państwowy podmiot, który jest dysponentem środków FUS; zajmuje się pobieraniem składek ubezpieczeniowych oraz wypłacaniem świadczeń ubezpieczonym

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się ze schematem interaktywnym i wykonaj ćwiczenie.

Źródło: Englishsquare sp. z o. o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Rozważ, czy obowiązujący w Polsce system ubezpieczeń społecznych gwarantuje obywatelom RP bezpieczeństwo socjalne. Uzasadnij swoją opinię.

Decyzja

tak

Uzasadnienie:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Dochody wszystkich polskich obywateli obciążane są składkami na ZUS.	☐	☐
Prawo do bezpłatnej opieki zdrowotnej wynika z ubezpieczenia chorobowego.	☐	☐
Kobiety uzyskują w Polsce prawo do emerytury po ukończeniu 60 lat.	☐	☐
Składki na ubezpieczenie społeczne obciążają pracodawcę oraz pracownika.	☐	☐

Ćwiczenie 2

Połącz ubezpieczenia społeczne z odpowiadającymi im świadczeniami.

ubezpieczenie chorobowe	refundacja leków
ubezpieczenie wypadkowe	świadczenie rehabilitacyjne
żadne z ubezpieczeń nie pasuje	dodatek pielęgnacyjny
ubezpieczenie emerytalne	emerytura
ubezpieczenie rentowe	zasilek macierzyński

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, czym różni się podatek od składki na ubezpieczenie społeczne.

Przeczytaj materiał źródłowy, a następnie wykonaj polecenie.

“ Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

Art. 33. 1. Zakład prowadzi:

- 1) konta ubezpieczonych, z których każde jest oznaczone numerem PESEL;
- 2) konta płatników składek oznaczone numerem NIP, a w przypadku gdy płatnik składek nie posiada numeru NIP, do czasu jego uzyskania – numerem z krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON, a jeżeli nie posiada również tego numeru – numerem PESEL lub serią i numerem dowodu osobistego albo paszportu;
- 3) Centralny Rejestr Ubezpieczonych;
- 4) Centralny Rejestr Płatników Składek;
- 5) Centralny Rejestr Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych; (...)

Art. 46. 1. Płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Źródło: *Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 20.04.2020 r.].

Wyjaśnij różnicę między płatnikiem składek a ubezpieczonym.

Materiał źródłowy do zadań 5 i 6.

Źródło I

“ *Prywatyzacja emerytur kończy się katastrofą* ”

Z Leokadią Oręziak rozmawia Jakub Bodziony

To nie jest tak, że wpłacam na swoją emeryturę?

System polega na tym, że wpłacane przez pana składki nie będą czekały tam 40 lat, tylko są wykorzystywane teraz, po to żeby zapłacić emeryturę pana babci. Odprowadzane składki zapisują uprawnienia na pana emeryturę. Każdy ma indywidualne konto w ZUS-ie i zasada jest taka, że ile sobie uskładasz, taką będziesz mieć emeryturę. To się nazywa „system o zdefiniowanej składce”. Spośród państw Unii Europejskiej takie rozwiązanie ma tylko pięć państw, pozostałe mają „system o zdefiniowanym świadczeniu”, oznaczający, że państwo zobowiązuje się do wypłacenia emerytury w określonej wysokości.

Od kiedy mamy w Polsce ten system?

Od 1999 roku. Pan tego nie pamięta, ale przeprowadzona wtedy radykalna reforma emerytalna miała na celu zredukowanie emerytur o ponad połowę. Ale społeczeństwu przedstawiano to zupełnie inaczej.

To znaczy?

Mówiono, że dzięki nowemu systemowi emeryci będą tak bogaci, że stać ich będzie na wczasy w egzotycznych krajach i starość „pod palmami”. Tymczasem dzięki tej reformie emerytury zostały drastycznie obniżone. Komisja Europejska przewiduje, że stopa

zastąpienia, czyli relacja emerytury do ostatniego wynagrodzenia, w 2060 roku wyniesie zaledwie 22 procent, a przed 1999 rokiem było to około 70 procent. W innych państwach UE, gdzie nie przeprowadzono tak radykalnych zmian, stopa zastąpienia utrzyma się na poziomie 55–60 procent, a przecież tam też społeczeństwo się starzeje.

Źródło: *Prywatyzacja emerytur kończy się katastrofą*, dostępny w internecie: kulturaliberalna.pl [dostęp 4.12.2019 r.].

Źródło II

“ Zbliża się wielka reforma emerytalna PiS. Oto, co trzeba wiedzieć o likwidacji OFE

Likwidacja Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE) zbliża się wielkimi krokami. W 2020 roku aktywa zgromadzone na OFE mają zostać przekazane na Indywidualne Konta Emerytalne (IKE), działające jako Otwarte Fundusze Inwestycyjne (OFI). Rząd PiS wyjaśnia, że w ten sposób „oddaje Polakom ich oszczędności emerytalne”. Pieniądze na IKE mają być bowiem „prywatne”.

- W styczniu 2020 r. pieniądze zgromadzone w OFE automatycznie będą przekazane na Indywidualne Konta Emerytalne (IKE)
- Tylko ten, kto będzie chciał, żeby zgromadzone w OFE środki trafiły do ZUS, musi złożyć odpowiednią deklarację
- Jedną z podstawowych różnic między dalszym oszczędzaniem na IKE lub w ZUS jest brak możliwości dziedziczenia środków, które trafią do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Źródło: *Zbliża się wielka reforma emerytalna PiS. Oto, co trzeba wiedzieć o likwidacji OFE*, 28.12.2019 r., dostępny w internecie: businessinsider.com.pl [dostęp 20.04.2020 r.].

Ćwiczenie 5

Wskaż różnicę między systemem o zdefiniowanej składce a systemem o zdefiniowanym świadczeniu.

Ćwiczenie 6

Rozwiń skrót OFE oraz wyjaśnij, czym były te instytucje.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Karolina Nowakowska

O co chodzi ze zniesieniem trzydziestokrotności? Wszystko, co musisz wiedzieć

Zniesienie trzydziestokrotności to najgorętszy temat polityczny ostatnich tygodni. (...) Trzydziestokrotność to górny limit przychodu, po przekroczeniu którego nie płaci się składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Wynosi on (w skali roku) trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. W 2019 r. ten limit wynosił 11 912 zł brutto miesięcznie, czyli 142,9 tys. zł rocznie.

Zgodnie z zapisami w Ocenie Skutków Regulacji problem ten dotyczy 370 tys. osób w Polsce.

Źródło: Karolina Nowakowska, *O co chodzi ze zniesieniem trzydziestokrotności? Wszystko, co musisz wiedzieć*, 19.11.2019 r., dostępny w internecie: praca.gazetaprawna.pl [dostęp 4.12.2019 r.].

Wymień jeden argument na rzecz zniesienia opisanej wyżej trzydziestokrotności oraz jeden za jej pozostawieniem.

Ćwiczenie 8

Uzupełnij deklarację rozliczeniową składaną do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zakładając, że dotyczy ona pracownika zatrudnionego wyłącznie na podstawie umowy o pracę.

123,60, 45,00, 73,50, 337,80, 292,80, 949,20, 195,00, 487,80, 50,10, 825,60, 0,00

IV. ZESTAWIENIE NALEŻNYCH SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA									
SŁOWY WYRAZ	01. Kwota składek na ubezpieczenie emerytalne		02. Kwota składek na ubezpieczenie rentowe		03. Suma kwot składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe				
	58 516 0		2 400 0		21 017				
LITERY	04. ubezpieczonych		05. ubezpieczonych		06. (p. 04 + p. 05)				
	21 017		21 017		21 017				
SŁOWY WYRAZ	07. płatnika		08. płatnika		09. (p. 07 + p. 08)				
	21 017		21 017		21 017				
LITERY	10. Fundusz Koscielny		11. Fundusz Koscielny		12. (p. 10 + p. 11)				
	21 017		21 017		21 017				
SŁOWY WYRAZ	13. Kwota składek na ubezpieczenie chorobowe		14. Kwota składek na ubezpieczenie wypadkowe		15. Suma kwot składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe				
	7 351 0		21 017		21 017				
LITERY	16. ubezpieczonych		17. ubezpieczonych		18. (p. 16 + p. 17)				
	21 017		21 017		21 017				
SŁOWY WYRAZ	19. płatnika		20. płatnika		21. (p. 19 + p. 20)				
	21 017		21 017		21 017				
LITERY	22. budżetu państwa		23. budżetu państwa		24. (p. 22 + p. 23)				
	21 017		21 017		21 017				
SŁOWY WYRAZ	25. PFRON ¹		26. PFRON ¹		27. (p. 25 + p. 26)				
	21 017		21 017		21 017				
LITERY	28. Fundusz Koscielny		29. Fundusz Koscielny		30. (p. 28 + p. 29)				
	21 017		21 017		21 017				
SŁOWY WYRAZ	31. Fundusz Koscielny		32. Fundusz Koscielny		33. (p. 31 + p. 32)				
	21 017		21 017		21 017				
LITERY	34. Fundusz Koscielny		35. Fundusz Koscielny		36. (p. 34 + p. 35)				
	21 017		21 017		21 017				
37. Kwota składek na ubezpieczenia społeczne, które powinien przekazać płatnik (p. 06 + p. 09 + p. 24 + p. 27)									
21 017									
V. ZESTAWIENIE WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ PODLEGAJĄCYCH ROZLICZENIU W CIEŻAR SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE									
SŁOWY WYRAZ	01. Kwota wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego		03. Kwota wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego		04. Kwota wypłaconych świadczeń finansowanych z budżetu państwa / PUS ²				
	21 017		21 017		21 017				
LITERY	02. Kwota wynagrodzenia należnego płatnikowi od wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego		04. Kwota wypłaconych świadczeń finansowanych z budżetu państwa / PUS ²		05. Łączna kwota do potrącenia (p. 01 + p. 02 + p. 03 + p. 04)				
	21 017		21 017		21 017				

Dla nauczyciela

Autor: Krzysztof Kowaluk

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: System obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Polsce

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej

Uczeń:

1) przedstawia funkcjonowanie systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej, rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe; wymienia zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- przedstawia najważniejsze zasady systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce;
- wymienia rodzaje ubezpieczeń;
- wyjaśnia znaczenie ubezpieczeń społecznych w kontekście funkcji socjalnej państwa.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- lekcja odwrócona.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Z pomocą nauczyciela uczniowie rozważają, na czym polega funkcja socjalna państwa. Przywołane są takie pojęcia, jak: „bezpieczeństwo socjalne”, „polityka społeczna”, „prawa człowieka drugiej generacji”. Podawane są przykłady działań współczesnych państw w zakresie polityki socjalnej oraz kontekst historyczny (kiedy oraz w jakich okolicznościach państwa zaczęły realizować zadania socjalne?).

2. Nauczyciel przedstawia temat i cele zajęć.

Faza realizacyjna

1. Wybrana osoba przedstawia przygotowaną przed zajęciami prezentację na temat systemu emerytalnego w Polsce. Uwzględnia w niej zmiany, jakie w tym systemie zachodziły na przestrzeni ostatnich 20 lat. Zwraca uwagę na problemy i dylematy związane z ubezpieczeniami emerytalnymi, w kontekście zmian demograficznych, technologicznych oraz gospodarczych.

2. Zaczyna się burza mózgów. Przed uczniami stoi następujący problem: „Jaki system ubezpieczeń emerytalnych jest najlepszy dla Polski?”. Podkreślony jest sporny charakter omawianej problematyki. Uwaga zwrócona jest na to, by argumenty wykorzystywane w dyskusji odnosiły się do aktualnej sytuacji kraju.

3. Inna osoba przedstawia prezentację dotyczącą pozostałych ubezpieczeń społecznych realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (rentowe, chorobowe i wypadkowe). Zwraca uwagę na świadczenia, które przysługują ubezpieczonym oraz na wysokość składek ubezpieczeniowych.

4. Kolejna osoba przedstawia system ubezpieczeń rolniczych, realizowanych w ramach Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel podsumowuje dotychczasowe ustalenia. Zwraca uwagę na problemy związane z realizacją funkcji socjalnych przez państwo – w warunkach globalizacji oraz wyzwań technologicznych.

2. Uczniowie wykonują ćwiczenie 4.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia 1–3 oraz 5–8.

Materiały pomocnicze:

Karolina Nowakowska, *O co chodzi ze zniesieniem trzydziestokrotności? Wszystko, co musisz wiedzieć*, praca.gazetaprawna.pl.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, prawo.sejm.gov.pl.

Zbliża się wielka reforma emerytalna PiS. Oto co trzeba wiedzieć o likwidacji OFE, businessinsider.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Schemat może być wykorzystany przez uczniów do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.